

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annatde Sorenson
 Härad: Frosta Adress: Åsänge
 Socken: Åsänge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

Om kyrkorå

Benämningen på dessa väsen.

Deras uppträde

Där de håller till

Deras uppgift.

Idyrkduppen.

H. G. 13.Kyrkoråsen -
kyrkorå etc.

ACC. N:R. M. 6506:1-10

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Jonsson
 Härad: Frosta Adress: Äsjinge
 Socken: Äsjinge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Enligt gammal övertro, eller vidskräkelse som jag hört från min barndom, var ju allt förbundet med övernaturligt. Di gamle hade allting förknippat med övernaturligt. Jag har ända från barndomen hört benämna hjärkespröge, dällighet som varit uti kyrkan. di döe gick i jän, hanna som gick i blond graverna, svarta höns som han grä graverna. svarta skepnader, utan huvud. Di gamle tala om sken i frau kyrkan. Jag har inte uppgiva någon särskilt berättare, utan svaren är av det som jag alltid hört i folket. För tala di alltid om svarta höns som di såg vid kyrkan, och kring kyrkogården. Di har alltid haft en rädsla för att gå förbi kyrkan sent, sen mörkret fallit. Flera har påstått di sett svarta gestalter röra sig vid vissa gravar. De har varit vid spjåtspridningar, men även vid andra svarta hundar som strukit kring kyrkomuren vill di även påstå di sett. Di gamle sa, att di svarta gestalterna var di döde som inte var hemma till gott så isra di kring graverna utan ro. Eller att di hade något ont som ej var uppslaget, som di ej fick se för. Eller något brott som var begånget.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6506:1-10

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Lennson
 Härad: Fruåsa Adress: Sjövinge
 Socken: Sjövinge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gestalter som visa sig som människor, utan huvud, trodde di allmänt var döda genom brott, eller gå så ätt omkomna att di inte var begravda på kyrkogård. Här har varit di som kommit bort, och aldrig kommit till rätta, allmänt känt som brott som ej blivit uppdragat. Di trodde ju att de var sådana som ville komma i sigel jord, och bli jordfästa. På Hörby kyrkogård har där alltid varit tal om dylikt. Där har di talat om både gestalter i utseende som människor, och hundar vandra i kring, samt åken och underliga ljud. Här är många ämnas som har en stark tro på allt övernaturligt. Sterka åken som kommit från kyrkan har här funnits di som ätt. Jag minns, att den gamla böckersjäringen som bodde i fattighuset sade om efter mor att där kom ett åken från kyrkogården och stog avat försket, de va Pär som kom i velle ha na ätt se. Allt sådant visar sig näst på hästen, under den mörka tiden, samt vid jul och påsk. I ferna tider skall ju vid Södergård varit vallgraver, så i ofredstider skall där varit döda som ej begravts. De skulle vara sådant som di åkenen kom en stund i ena kring kyrkogården utan vila.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Lönnesson
 Härad: Farsö Adress: " Åsänge
 Socken: Åsänge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En särskild sorts hyakara, är enligt gammal sägen ugglan, tornugglan.
 Här, i denna kyrkan har alltid varit ugglor. De skulle enligt gammal folksäga, vara
 små barn, som haft liv men dödade av moderm innan de blivit döpta, eller dött kort efter
 födseln. De skulle blivit försvarslade till ugglor som håller till i tornet och bring
 kyrkan. De låter endast höra av sig nattetid, de skriker i bland hemskt.

Bland dem som skulle bäda varsel, är ugglan och korpen. Kommer en svart korp
 flygande över en plats, där som är folk och far mot kyrkan bådär han död.
 Desamma om ugglan om hon skriker med ett läte som är i hållanden och jämrande
 varstär hon om död. Enligt gammal folksäga skulle ugglor vara onda andar i sådan
 skepnad. En gammal sägen som jag hört, att en kyrkvaktare skulle en prästkomar-
 gens ringa, när han öppna luckorna kom en uggle in. När hon kom mer i kyrkan
 var hon en blåkullsfjäsing, men i varje fall, så är ännu den tanken, att när
 ugglorna håller väsen betyder de vintern sväder eller när olycka.

ACC. N:R. M. 6506:1-10

Landskap: Thåne Upptecknat av: Annette Jonsson
Härad: Frosta Adress: Sjövinge
Socken: Sjövinge Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En märkesvärdig tygn av kyrkrosa, eller mest kallat aymer är di som sett hela
liktäg. De minns jag gamla kunde tala om di som sett ligakar komma ut
från kyrkan. Di såg kista och di som bar, samt folk. De var ju alltid i skym-
ningen sådant. De ansågs ju både död när di såg dylikt. Di som var för-
drogna med svartkonsten tydde ju sådana aymer. Sådana brukade ju även
se, och höra åskpilligt, di hade alltid nattliga vandringar på kyrkogården.
En berättelse som får tala om, en julnatt en kvinna skulle till julotta. Hon vakna och
gick se ljus i kyrkan, då trodde hon de var sent så hon for upp i hast och hon i väg.
När hon kom in i kyrkan var där ingen hon kände, men kyrkan var full av folk.
Hon satte sig, då så den som hon satt intill, hade ju inte vad din gudmor skulle ja
vred maken av de. Då förstod hon de var galad så hon gick, när hon kom hem var hel-
metan 12 o.k. Pappengny och sabalkniasel kunde folk höra, de betydde o fred.
Gamla prästod att här var di som både hörd och såg sådant.
Många blev ju rädda, många sjuka. (skall beskriva det)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6506:1-10

Landskap: Skåne Upptecknat av: Amelle Sönner
Härad: Fresta Adress: Åsänge
Socken: Åsänge Berättat av:
Uppteckningsår: 1940 Född år i

57

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De väsen som vistades inom murarna, eller i murarna var i folkets underliga.
De påstås att människor kunde hära suckrar å gny inne i väggarna, samt smars i
kyrkans. De skulle vara alla ofödda som suckrar efter liv. För brukades ju alltid
att alla missfall, eller ofullgångna foster bars till kyrkogården och grävdes ner.
Många stoppa ner sådant vid kyrkoviäggen för de skulle vara inom kyrkan.
De skulle vara sådana som inte fått liv onen sucka och jäma sig.
Men även en gammal sägen att drottin skulle begravt av de sitta inne i kyrkan
av vid altaret. När jättarna bar allt byggmaterial dit, då av drottin
blivit begravna under där kyrkan nu står. Gamla ben och kvarlevor tyder
ju på att något blivit inmurat.

ACC. N:R. M. 6506:1-10

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Sörsson
 Härad: Frösta Adress: Åsänge
 Socken: Åsänge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

E

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Men så har ju också funnits gode väsen och kyrkan. Av allmänheten kallades kyrkans skyddsandar. Di gode andarne värna om kyrkan, om dess finge di mde för står maket. Enlig gammal kristen tro skulle även di präster som predika, och som vora samma själsvårare, med sin andliga predikan bidra till att värna om di di dödas etc. Och att di gode andarne mera finge vära i frid inom murarne. Di gamle prästod, att di ljuse gestalterna som kunde visa sig på kyrkogården men som ej alla var försumat att se var samma kristna som gått bort i frid. Di gestalterna bara visa sig som ett ljus skimmer vid vissa gravar. Men i kyrkan, har jag ända en beundran hört att väsen kunde synas, så som vita duvor, även vid altaret vittklädda människor. Allt sådant skulle vara gode andar. Di skulle inte störas, de var kyrkans gode andar. Di skulle ju gå till kyrkan för att hämta styrka när di vora i svårmod samt få frid. Kyrkan hade med sina gode andar mera kraft än omväntöden. I Hornet, vid klosterorna har di alltid talat om andar som visa sig både märkta och ljusa.

ACC. N:R. M. 6506:1-10

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Lönner
 Härad: Frösås Adress: Sjövinge
 Socken: Sjövinge Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hur sådana väsen uppkommit, är ju så, att de døde som ej ha ro i graven, andarna går i jern. De har ju alltid varit den. Men så har ju alltid varit en stor vidakegelse att för i tiden mycken sigteri och besvärjelser skulle di till kyrkan med. Di skulle dit för att bota, och återsätta ont, och mycket annat.

Endigt gammal det, sen en kyrka blev invigt var de desamma som en djure, sen var kyrkans skyddad av goda makter. Men genom att skoldom som vardkonstnärer brukar di därigenom tillkalla onda makter till kyrkan.

En folktro är även att jädra den onde svävar kring kyrkan har jag också hört.

För en 25 år tillbaka var jag i lag med färvingar på stället. Di dela om en färvingagubbe, med ett namn Mons knälar (äknem) han ville påstå att den onde sväva över Fränninge kyrka. Di berättade att han alltid så, och han över kyrkan, men ingen såg något utom han. Vid alla öppna graver skulle han dit o titta, där så han, över den graven flö den onde, den kommer inte de gott. (den døde)

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Larsson
 Härad: Frosta Adress: Åsänge
 Socken: Åsänge Berättat av:
 Uppteckningsår: 1940 Född år i

8
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

kyrktugpen har till en del bibliak. tro. De skall stå i en viss sammanhang med Petrus. Där finns ingen kyrka här omkring med kyrktugpen, men jag har hört en dylik. Di talar ju mycket om hanottan, hanejättet. Kyrktugpen skall vara en s.k. väktare, vid tiden då hanen gal, eller sen han galit har inte onda makter kraft till mer, då skall di till sina rum. Även en sägen att då jättarna bar byggmads-material så hade di ingen reda på tiden utan när hanen börja gala, då visste di att människorna komme upp. Kyrktugpen och blockaren brukade di jämföra med varandra.

In murning av något slag tror jag att de nog har funnits. För hörde man ofta den tron när något väsen var där e nåt nergrävt eller inmurat i väggarne. I hus, gårdar, som di trodde att apiske gick undersöktes ofta väggar för att se om där fanns något. Så att i en kyrka något blivit inmurat kan man nog tro. Jag har hört, att i gamla hus, när di rivit di hittat ben som di gävt varit vara av människor.

Men de har di ju vetat tro de skulle vara något brott som blivit dält.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Larsson
 Härad: Frosta Adress: Sjövinge
 Socken: Sjövinge Berättat av: Lven Ljåstedt
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1850 i Osbyholm Störby fi

Svar på N. G. 13, Kyrkogården och kyrkan etc.

Berättelse om kyrkbläs

H.C. 13.

Kyrkogården -
kyrkan, etc.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Lönneron
 Härad: Frosta Adress: Äspinge
 Socken: Äspinge Berättat av: Sils Lönneron
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1897 i Osby

Svar på H. G. 13, kyrkoprism. och kyrkovi.

Berättelse om kyrka.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Sorensen
 Härad: Fresta Adress: Ståpsinge
 Socken: Ståpsinge Berättat av: Iven Sjöstedt
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1850 i Hörby församling, Osbyholm.

9
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Sjöstedt tala till om, för många år sen, då di tala alltid om bläs i från kyrkan, han ajäls
 såg sådant i från kyrkan, över söndregada, alltså följde gamla kjärkestien som gick mot
 Benarys. Han sa, de såg di så till, de följde kjärkestien. De antingen kom från kyrko-
 gårdens och drog mot Benarys, eller tvärt om. Han tala om, här va en tes, som sa när di tala
 om di blässen, de skulle va riktigt å saj ett sådant hörd de var ud. så en kväll va
 hon nere på amnest, di satt å tala om di skenen, så sa hun på samma sätt.
 Som di sad å tala om de, kom ett bläs i från kyrkan i sto opp mot fönstret så de lykte
 i skenan. Han satt vid fönstret, han ga henne skrig. Di fick följa henne hem, sen tala
 hon aldrig om de skulle va riktigt å se ett sådant. Enligt gammalt sägen skulle kyrkan
 byggts på Benarys hall, timret var litkärt, men jätter bar de om matten här ner i
 Ståpsinge. De skulle skett dra gänger de blev bortfört, så fick den byggas här.
 Där se skulle de vara dratt som bodde i kellen som nattetid sprang med bläs
 åt kjärstigen. De ansågs ju farligt att komma i beröring med sådana.
 Men de var inte alla som di gjorde någon skada, en del blev ajäls.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6506:1-10

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Jonsson
 Härad: Freda Adress: Åspinge
 Socken: Åspinge Berättat av: Mils Jonsson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1837 i Osby

Fars tala ofte om dytliga ting. Han tala om di som var kunniga i svartkonsten gick till på kyrkogården för att se sådant och tala med andarna. En sådan gick en natt bland gravarna och lysa vid var grav, men så vid kyrkan gick en svartgestalt. Han gick för att se, de var en gräst som var död för många år sen. Han hade inte ro i graven. De var uppe i Osby. Gamla prästod att endast präster kunde mana di döda, tillbaka, och lösa anden från sådana vandringar.

Fars bror gick en natt över Osby sjö, där var is, för att höra kh. 12 men di döda hade abbesång. De skulle vara sådan ljudlig musik men ingen förstod sången. Men för att få se någon sådant var ej vem som hälet skickad. Di skulle vara kunniga i svartkonsten. Di gamle prästod om di var födda vissa dagar fick di se sådant. Fars bror kunde då inte något men en som var med kunde, han prästod att vem som hälet kunde få se de, blott di sen kunde mana bort de, eller inte tala till dem gjorde det ingen skada.

Di som sett, eller hört något här har olynnit undan med blotta förkräckelsen.

Skriv endast på denna sida!